

ОСОБЛИВОСТІ ПОБУДОВИ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ПІДВИЩЕННЯМ РІВНЯ РЕНТАБЕЛЬНОСТІ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Розглянуто теоретичні та практичні питання формування, функціонування та управління власним капіталом підприємства та побудови системи управління підвищенням рівня його рентабельності.

Ключові слова: капітал, власний капітал, оборотність власного капіталу, рентабельність власного капіталу, система управління підвищенням рівня рентабельності власного капіталу тощо.

Abstract

Theoretical and practical questions of cost management and construction of the system of management of increase of profitability level of manufactured products are considered.

Key words: capital, equity, return on equity, return on equity, management system to increase the level of return on equity, etc.

Вступ

В сучасних надскладних умовах господарювання формування, функціонування та використання власного капіталу будь-якого підприємства є однією з найважливіших складових менеджменту, який ухвалює рішення про обрання тих чи інших джерел фінансування підприємства, визначає ефективність діяльності підприємства та його окремих підрозділів, обґрунтовує вибір того чи іншого вектору розвитку підприємства тощо.

Не випадково, дослідженням питань формування та ефективного використання власного капіталу підприємства присвячені дослідження багатьох вчених. Однак, не дивлячись на значну кількість досліджень з цієї тематики, питання формування та ефективного використання власного капіталу підприємства потребують свого подальшого всебічного дослідження, оскільки тривалий час у вітчизняній науці приділялося недостатньо уваги темі фінансування діяльності підприємств саме за рахунок капіталу їх власників. Тому обрана тема досліджень не викликає сумнівів.

Метою цієї роботи є аналіз теоретичних та методологічних основ управління власним капіталом підприємства та розроблення рекомендацій з побудови системи управління підвищенням рівня рентабельності власного капіталу підприємства.

Результати дослідження

Під час проведення теоретичних досліджень було проаналізовано сутнісні характеристики капіталу і доведено, що капітал підприємства є основним фактором виробництва; являє собою фінансові ресурси підприємства, які приносять йому дохід; створює накопичену вартість, яка виявляється у формі основних засобів, цінних паперів, нематеріальних активів, інших товарно-матеріальних цінностей; є джерелом формування добробуту його власників; є головним вимірником ринкової вартості всіх товарів та послуг; є важливим показником рівня ефективності господарської діяльності підприємства; виступає одним із головних об'єктів фінансового управління і має здатність приносити власнику капіталу певний дохід.

При дослідженні поняття «власний капітал» було доведено, що власний капітал – це сукупність всіх коштів підприємства, що знаходяться в його власності. Наявність власного капіталу та його величина – одна із важливих характеристик фінансової стійкості будь-якого підприємства.

Було виокремлено характерні риси власного капіталу підприємства, до яких віднесено: відносну простоту залучення; високу здатність генерувати збільшення прибутку підприємства; забезпечення фінансової стійкості підприємства та його платоспроможності в довгостроковому періоді; формування потенціалу підприємства для залучення додаткових ресурсів; створення бази для оцінювання ринкової вартості підприємства тощо.

Разом з тим було зазначено, що фінансові можливості власного капіталу практично завжди є обмеженими (особливо в періоди економічного спаду) і тому не можуть бути джерелами вкладень в розвиток підприємства; і що без залучення додаткових ресурсів перспективи розвитку підприємства (особливо в умовах посилення конкуренції) також є проблематичними.

На основі аналізу низки наукових праць [1], [2], [3] було запропоновано алгоритм побудови системи управління підвищенням рівня рентабельності власного капіталу підприємства, який показано на рис. 1; наведено формули для розрахунку загальної потреби підприємства у власних фінансових ресурсах та вартості функціонуючого (поточного) капіталу (що особливо важливо для прийняття поточних управлінських рішень), а також складено порівняльну характеристику критеріїв для встановлення оптимального співвідношення між величиною власного та позикового капіталу підприємства.

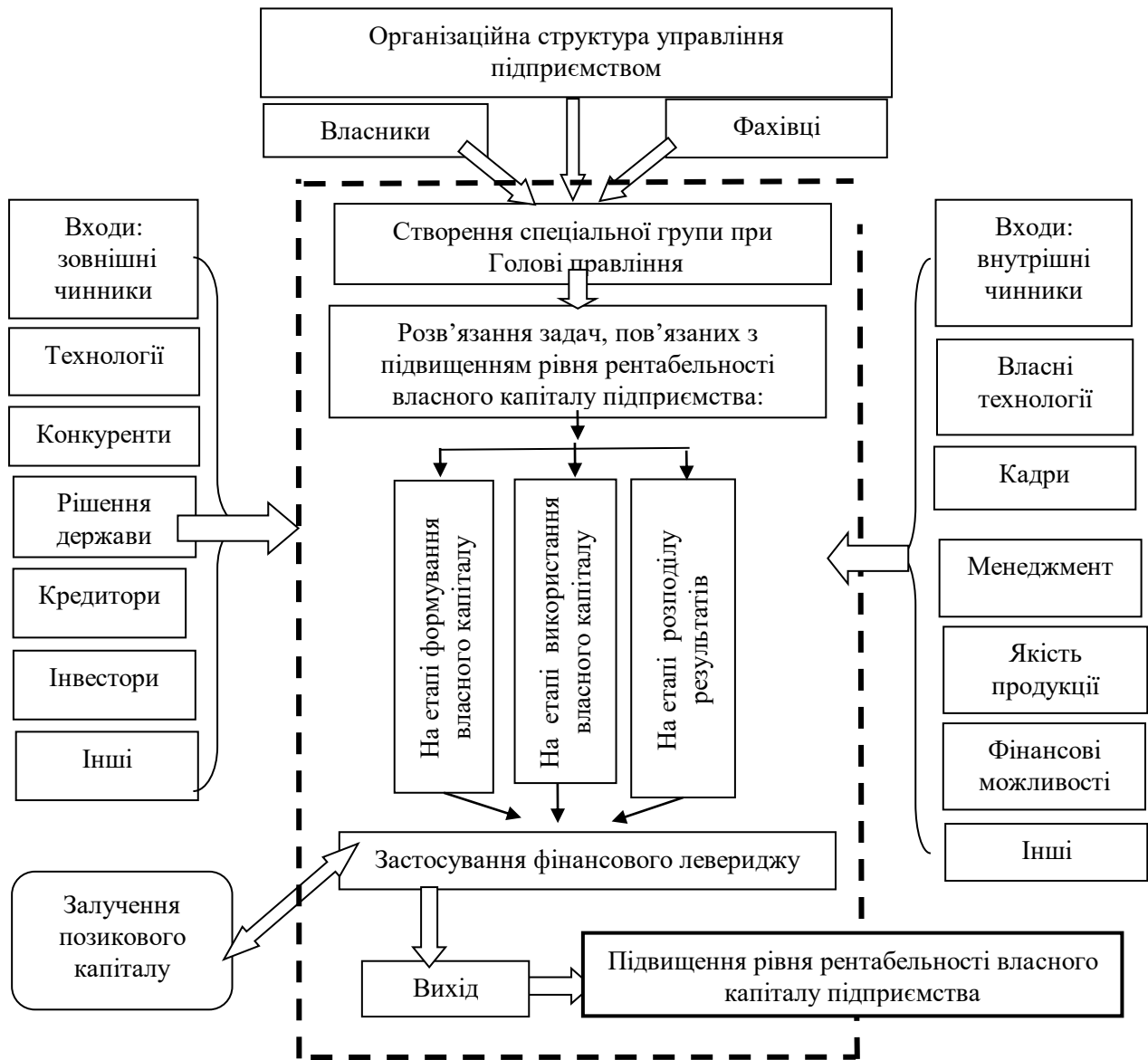

Рисунок 1 – Запропонований алгоритм побудови системи управління підвищенням рівня рентабельності власного капіталу підприємства

Було обґрунтовано вибір показників, за якими доцільно оцінювати рівень ефективності використання власного капіталу підприємства [4]. Ці показники було поділено на дві групи: загальні, які опосередковано характеризують ефективність використання власного капіталу підприємства, та конкретні, які безпосередньо використовуються для встановлення рівня ефективності (рентабельності)

використання власного капіталу підприємства. До таких конкретних показників було віднесено: коефіцієнт оборотності (окупності) власного капіталу; коефіцієнт оборотності авансованого капіталу; рентабельність власного капіталу; коефіцієнт фінансової стійкості; коефіцієнт фінансової незалежності; коефіцієнт платоспроможності; коефіцієнт захисту власного капіталу; коефіцієнт ризику власного капіталу; коефіцієнт захисту статутного капіталу та наведено формули розрахунку цих показників.

Одним із способів підвищення рівня рентабельності власного капіталу підприємства було рекомендовано застосовувати фінансовий леверидж за умови, що залучення позикового капіталу не призведе до значного зростання коефіцієнта фінансової заборгованості підприємства та виходу цього коефіцієнта за межі допустимих значень.

Практична частина роботи була виконана із використанням річних бухгалтерських звітів ПрАТ «Могилів-Подільський машинобудівний завод».

Висновки

Підвищення на підприємствах рівня рентабельності власного капіталу підприємства може бути забезпечено шляхом як покращення основних економічних та фінансових показників діяльності підприємства, так і застосуванням методу фінансового левериджу за умови, що залучення позикового капіталу не призведе до значного зростання коефіцієнта фінансової заборгованості підприємства та виходу цього коефіцієнта за межі допустимих значень.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Козловський, В. О. Основи підприємництва : навчальний посібник. У 2-х частинах. Частина I / В. О. Козловський – [Вид. 2-ге, переробл. та доповн.] – Вінниця : ВНТУ, 2017.– 119 с.
2. Козловський, В. О. Основи підприємництва : навчальний посібник. У 2-х частинах. Частина II / В. О. Козловський – [Вид. 2-ге, переробл. та доповн.] –Вінниця : ВНТУ, 2017.–116 с.
3. Козловський, В. О. Виробниче та комерційне підприємництво : навчальний посібник. /В. О. Козловський, О. Й. Лесько – Вінниця : ВНТУ, 2018. – 154 с.
4. Козловський В.О., Лесько О.Й. Бізнес-планування. Навчальний посібник. Видання 2-ге, доповн. та переробл. – Вінниця: УНІВЕРСУМ-Вінниця, 2008. – 241 с.

Козловський Володимир Олександрович – к.е.н., доцент, професор кафедри економіки підприємства та виробничого менеджменту Вінницького національного технічного університету, м. Вінниця, e-mail: V@Vin.UA або Kozlovskiy.vk.vntu.edu.ua

Сініок Владислав Олександрович– студент 4-го курсу бакалаврату гр. МВКД-176 факультету менеджменту та інформаційної безпеки Вінницького національного технічного університету, м. Вінниця.

Kozlovskiy Volodymyr Oleksandrovych – Doctor of Economics, Associate Professor, Professor of the Department of Enterprise Economics and Production Management, Vinnitsa National Technical University, Vinnytsya, e-mail: V@Vin.UA or Kozlovskiy.vk.vntu.edu.ua

Siniok Vladyslav – 4th year undergraduate student gr. MVKD-17b, Faculty of Management and Information Security, Vinnytsya National Technical University, Vinnytsya.